Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 221 (7641)
НОЯБРИИН 10
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

Октябрьска Социалистическэ революциин илагдашагүй агуухэ туг мандаха болтогой!

Эрхэ сүлөөгэй ба эб найрамдалай бата түшэг тулгуури—манай хүсэн түгэлдэр Эхэ орон мандаха болтогой!

Ленин — Сталинай парти, манай алдарта большевистскэ парти мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба демократиин илалтын түлөө!

Иосиф Виссарионович СТАЛИН.

А. М. ВАСИЛЕВСКИЙ, ССР Союзай Сэрэгэй Министр, Советскэ Союзай Маршал.

Н. Г. КУЗНЕЦОВ, ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Министр, вице-адмирал.

Нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдан партийна, общественнэ организацинуудай ба Советскэ Армиин түлөөлэгшэдэй хабаадалтатайгаар болоһон ажалшадай депутадуудай Московско Соведэй баярай заседани, советскэ арадай гениальна вождь ба багша, эб найрамдалай агуухэ туг баригша, Танда үнэн сэдьхэлэй халуун баяр хүргэнэ.

Түүхэтэ шэнэ саг үедэ эхи табиһан Октябрьска социалистическэ революци болбол дарлагдагша ба мүлжэгдэгшэ үргэн ниитын өөһэдынгөө зол жаргалта ерээдүйн түлөө тэмсэлэй замые хурса гэрэлээр гэрэлтүүлжэ үгөө, манай оронииe бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй авангард болгоо.

Агуухэ Октябриин гушан дүрбэн жэлэй ойе советскэ арад манай орондо коммунизм байгуулха талаар Танай хараалһан асари ехэ программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ элитэ ехэ шэнэ илалтануудые туйлажа угтаба.

Коммунистическэ обществын материально-техническэ база амжалтатайгаар байгуулагдажа байна. Дэлхэй дээрэ эгээ томо гидроэлектростанцинуудые, каналнуудые, усалууриин системэнүүдые бариха хэрэг үргэн фронтоор ябуулагдажа байна.

Советскэ Союзай ажалшад Ленин—Сталинай партиин шалгарһан хүтэлбэреэр арадай ажахын, наукын ба культурын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаа. Хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенциин материальна тэниглэн байдал хэлбэришэгүйгөөр һайжарна.

Москвагай ба Московско областиин ажалшад өөһэдынгөө түрүү отрядаар — московско большевигүүдээр толгойлуулан, бүхы советскэ арадтаяа хамта, манай агуухэ Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, ажалай бүтээсые ба үйлэдбэриин культурые саашадань дээшэлүүлхын түлөө, продукциин шанар һайжаруулхын ба өөрынь үные химдаруулхын түлөө түүхэй эд, материалнуудые ба электроэнерги алмахын түлөө социалистическэ мүрысөөн Москвагай ба областиин предприятинуудта дэлгэржэ байна. Столицын ба областиин промышленность 1951 оной 10 һарын турша соо продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

Московско областиин хүдөө ажахын ажалшад энэ жэлдэ һайн ургаса хуряагаа, таряа ба хартаабха тушаалгаар гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Областиин ниитын малажал улам хүгжэжэ байна. Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлгэдэ ехэхэн амжалтанууд туйлагдаа.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Москвагай ба Московско областиин ажалшад манай агуухэ Эхэ ороной аша туһын тулада, коммунизмын аша туһын тулада саашадаа даашье унаһан малгайгаа абангүй ажаллахабди гэжэ Танние найдуулна.

Ленинизмын бүгэдые илагша идеянүүд, СССР-тэхи коммунистическэ байгуулалтын амжалтанууд арадуудай хуби заяанда, дэлхэйн түүхын бүхы ябасада улам бүри ехэ хүсэтэйгөөр нүлөөлнэ. Европодохи ба Азидахи арадай демократиин оронуудай ажалшад ленинизмын туг доро ябажа, эрхэ сүлөө туйлаад, шэнэ ажабайдал амжалтатайгаар байгуулжа байна.

Капиталистическэ оронуудтахи дарлагдагша ба мүлжэгдэгшэ олон зуун миллион хүнүүд эб найрамдалай лагериин хүсэн түгэс тулгуури болоһон советскэ орон тээшэ, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй агуухэ вождь Иосиф Виссарионович, Тан тээшэ хандана.

Нүхэр Сталин, Танай нэрэ хадаа эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай һүлдэ, коммунизмын ерэхэ илалтын һүлдэ мүн.

Манай хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Манай инаг түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ коммунистнуудай агуухэ парти, Ленин—Сталинай парти мандаха болтогой!

Советскэ арадай ба бүхы дэлхэйн ажалшадай агуухэ вождь, түрэл ба инаг нүхэр Сталинда алдар соло!

ССР Союзай Сэрэгэй Министрын ПРИКАЗ

1951 оной ноябриин 7. № 142. Москва город.

Нүхэд солдадууд ба сержантнууд!

Нүхэд офицернүүд ба генералнууд!

Манай ороной ажалшадые капиталистическэ богоолшолгоһоо сүлөөлһэн Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойе мүнөөдэр Советскэ Арми бүхы советскэ арадтаяа хамта һайндэрлэжэ байна.

Манай Эхэ ороной арадууд политическэ ба ажахын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта онсо гайхамшаг амжалтануудые туйлан, Агуухэ Октябрьска һайндэрые угтаба. Советскэ хүнүүд, дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлые дүүргээд, 1951 оной арадай ажахын түсэбые дүүргэлгээр шэнэ илалтануудые туйлаба. Советскэ наука, культура ба искусствые хүгжөөлгөөр нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Советскэ Союзай ажалшадай материальна ажана тэниглэн байдал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна.

Советскэ арад өөрынгөө бүхы туйлалтануудаар алдарта большевистскэ партиин гениальна хүтэлбэридэ, өөрынгөө инаг вождь ба багша нүхэр **Сталинда** уялгатай.

Амгалан ажал эрхилжэ байгаа Советскэ Союз бүхы оронуудай олон миллион ажалшадай ажабайдалай интересүүдтэ харюусадаг эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани харилсаанай политика хододоо бэелүүлжэ байна.

Америкын Холбоото Штадуудай зонхилхы бүлэг нюурнуудаар толгойлогдодог империализмын лагерь эб найрамдал хүсэдэггүй, Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү дэлхэйн шэнэ дайнда бэлэдхэл элеэр ябуулжа байна. Энэ зорилгоор империалистнууд агрессивнэ блогуудые эмхидхэн бүридүүлнэ, яаралтайгаар зэбсэглэнэ, Баруун Германида ба Японидо регулярна арминуудые һэргээн байгуулна.

Советскэ сэрэгшэд өөһэдынгөө патриотическа уялгануудые һайн мэдэнхэйгээр манай Эхэ ороной аюулгүй байдал сахин хамгаалгада һэрэмжэтэйгээр жагсана, өөһэдынгөө сэрэгэй ба политическэ эрдэмые оролдосотойгоор улам нарижуулан һайжаруулжа, сэрэгүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые бүхы талаарнь дээшэлүүлнэ.

Агуухэ Октябриин туйлалтануудые найдамтай хамгаалагша болоһон өөрынгөө армида советскэ арадай бүрин найдахадань болохо байна.

Нүхэд солдадууд ба сержантнууд, офицернүүд ба генералнууд!

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойтой дашарамдуулан таанадые амаршалан, баяр хүргэнэб! Таанадай дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэб.

Арад бүгэдын һайндэрые тэмдэглэн, **захирхамни:**

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до, манай Эхэ ороной столица—Москвада, союзна республикануудай столицануудта, тэрэшэлэн Калининградта, Львовто, Хабаровскда, Владивостогто ба герой-городууд: Ленинградта, Сталинградта, Севастопольдо ба Одессэдэ — артиллерийскэ хорин буудалгаар салют хэхэ.

Героическа советскэ арад, тэрэнэй шэн габьяата Советскэ Арми мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Ленин—Сталинай агуухэ парти мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—манай инаг вождь, сэсэн мэргэн багша ба гениальна полководец агуухэ Сталинда алдар соло!

ССР Союзай Сэрэгэй Министр, Советскэ Союзай Маршал ВАСИЛЕВСКИЙ.

ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Министрын ПРИКАЗ

1951 оной ноябриин 7. № 109. Москва город.

Нүхэд матросууд ба солдадууд, старшинанууд ба сержантнууд!

Нүхэд офицернүүд, адмиралнууд ба генералнууд!

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойе мүнөөдэр Советскэ Союзай Уһан-Сэрэгэй Хүсэнүүд бүхы советскэ арадтаяа хамта һайндэрлэжэ байна.

Ленин—Сталинай агуухэ партяар зоригжуулагдадаг ба эмхидхэгдэдэг манай Советскэ Эхэ ороной арадууд коммунизм байгуулха, Советскэ гүрэнэй хүсэ шадал саашадань ургуулха хэрэгтэ шэнэ ехэ илалтануудые туйлажа байна.

Советскэ Союзай толгойлдог эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагерь ургажа, бэхижэжэ байна.

Агуухэ һайндэрые Советскэ Союзай Уһан-Сэрэгэй Хүсэнүүд манай агуухэ вождь ба багша нүхэр Сталинай заабаринуудые бэелүүлэн, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ туйлалтануудтайгаар угтажа, манай Эхэ ороной далайн хилэнүүдые ба гүрэнэй интересүүдые сахин хамгаалгада хёрхо хурсаар жагсанхай байна.

Американо-английска дай үүдхэгшэд СССР-тэ, арадай демократиин оронуудта ба Хитадай Арадай Республикада эсэргүү хорото һүйдхэлэй ябуулгаяа улам ехэ болгожо, яаралтайгаар зэбсэглэлгэеэ галзуугаар үргэлжэлүүлжэ, сэрэгэй базануудые үргэлхэжэ. өөһэдынгөө сэрэгэй хорото аашанuудта хэрэгтэй хүлһэнэй арминуудые байгуулжа, арадуудые мэхэ гоһын урьхада оруулха ба тэдэнние дэлхэйн шэнэ дайнда татан оруулхые һэдэжэ байна.

Имэ условидо Уһан-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй личнэ состав корабльнуудай ба частьнуудайнгаа һэрэмжэ болон дайшалхы бэлэн байлгые эсэшэ сусашагүй дээшэлүүлхэ, сэрэгэйнгээ мэргэжэлые үдэр бүри улам нарижуулан һайжаруулха, дайшалхы орёо нарин техникэ шудалха, сэрэгэй заршам, эмхидэл болон журамые бэхижүүлхэ, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлэй отличнигуудай зэргэнүүдые арбидхаха уялгатай.

Нүхэд матросууд ба солдадууд, старшинанууд ба сержантнууд!

Нүхэд офицернүүд, адмиралнууд ба генералнууд!

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойн һайндэрөөр таанадые амаршалан, баяр хүргөөд, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэб.

Манай хүсэн түгэлдэр Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Героическа советскэ арад, тэрэнэй Уһан-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Байлдаанууд соогуур хатуужаһан, советскэ арадай авангард, манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Ленин—Сталинай агуухэ парти мандаха болтогой!

Манай агуухэ, сэсэн мэргэн вождь ба полководец нүхэр Сталинда алдар соло!

ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Министр, вице-адмирал Н. КУЗНЕЦОВ.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 34 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. БЕРИЯЫН хэһэн элидхэл

Нухэд!

Шэнэ, социалистическэ дэлхэйдэ абаашаха замые хүн түрэлтэндэ нээһэн, Ленинэй гениэр гиигүүлэгдэһэн Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин гушан дүрбэн жэлэй ойе Советскэ Союзай арадуул мүнөөлэр һайндэрлэжэ байна. Энэ замаар дабшаһан жэл бүхэн манай Эхэ орондо шэнэ амжалтануудые асарна.

Агууехэ Ленинэй нүгшэһэнэй хойто тээхи бүхы жэлнүүдтэхидэл адляар, Октябрьска революциин 33-һаа 34 жэлэй ой хүрэтэрхи үе соо большевистскэ партиин ба Советскэ Правительствын хамаг ажал-ябуулгань манай вождь нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро эрхилэгдээ. **(Удаан үргэлжэлһэн альгаташалга).** Дотоодын ба уласхоорондын байдалай тон орёо ушарнуудта парти ба арадые нүхэр Сталин гениальна мэргэнээр хүтэлнэ, саашанхи хүгжэлтын перспективэнүүдые хараална. Ехэ ба бага хэрэгүүдые үдэр бүри хүтэлбэрилгэдэ нүхэр Сталинай гаргадаг барагдашагүй эршэ хүсэниинь, Советскэ гүрэнэй гол шухала зорилгонуудые тодорхойлхо ба элэниие шиидхэлгэдэ манай бүхы хүсэнүүдые зорюулха шадабаринь коммунизм байгуулгын агуу ехэ илалтануудые Советскэ Союзай арадуудта хангана. **(Альгаташалга).**

Үнгэрэгшэ 1950 он хадаа дайнай хойто тээхи түрүүшын табанжэлые түгэсхэн дүүргэлгын жэл байгаа. Дайнай тохёолдуулһан хүнлэ шархануудые эдэгээлгын түбэгтэй условидо бэелүүлхын түлөө манай арадай тэмсэхэ ушартай болоһон, СССР-эй арадай ажахые дайнай хойто тээ һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ гэжэ советскэ хүнүүд ба хилын саанахи манай бүхы хаиинар баяртайгаар мэдээ. Энэ хадаа советскэ арадай шэнэ ехэ илалта мүн байһаниинь лабтай, энэнэй ашаар манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадал улам ехээр ургаа. Амгалан байгуулалтын амжалтанууд ажалшадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе улам дээшэлүүлээ.

Гадаадын политикын талаар Советскэ Союз урдынхяараа эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсээ, энэ хадаа уласхоорондын нэрэ хүндыень үшөө дээрэ дэбжүүлээ.

Һүүлэй жэл соо бүхы дэлхэй дээрэ хоёр полюс—бэе тээшээ таталгын хоёр центр бүри тодоор элирэн харагдаа. Нэгэ талаһаа—шэнэ дай зайсуулхын ба амгалан байдал батадхахын түлөө, ажабайдалаа арадуудай өөһэдөө зохёохо эрхын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдые бэе тээшээ таталгын центр болоһон, социализмын ба демократиин лагериие толгойлогшо Советскэ Союз байна. Нүгөө талаһаа—бусад арадуудые дээрмэдэхэ ба боголшолхын тула дэлхэйн шэнэ дай үүдхэхые эрмэлзэдэг, бүхы дэлхэйдэхи агрессивнэ ба хархис хүсэнүүдые бэе тээшээ таталгын центр болоһон, империализмын лагериие толгойлогшо Америкын Холбоото Штадууд байна.

Социализмын ба демократиин лагерьта үнгэрэгшэ жэл хадаа хүсэнүүдэй саашадаа ургалгын ба эмхидэн жагсаалгын, экономико болон культурын хүгжэлгын, ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй дээшэлэлгын жэл байгаа. Империалистическэ боголшологшодой һабарһаа өөһэдынгөө хуби заяае һуха татан абаһан шэнэ демократиин оронуудай арадуул, агуу ехэ хитад арад Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй туһаламжаар социалистическэ шэнэ ажабайдал баяртай ба найдамтайгаар зохёожо байна. **(Альгаташалга).**

Империализмын лагерьта үнгэрэгшэ жэл хадаа дотоодын ба гадаадын зүршэлдөөнүүдэй шэнээр хурсадалгын, ниитэ кризисэй улам гүнзэгырэлгын ба капиталистическэ системын һуларалгын, дай бэлэдхэхэ хорото зорилгонуудта бүхы экономикые зорюулалгын ба ажалшадай ажабайдалай интересүүдтэ хайра гамгүйгөөр доблололгын жэл байгаа.

СССР-тэхи амгалан байгуулалтын шэнэ амжалтанууд

1951 он хадаа манай орондо социалистическэ экономико ба культурые саашадань лэбжүүлгын жэл болоно. Өөрынгөө Эхэ ороной аша туһада амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажал эрхилжэ байгаа хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенци түрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө угаа ехэ зоригжолтойгоор тэмсэнэ. Нүхэр Сталинда бэшээд, хэблэллэ тунхаглагдаһан патриотическа бэшэгүүд энээн тухайда эли тодоор гэршэлнэ, тэдээн дотороо промышленностиин, хүдөө ажахын, транспортын ба барилгын хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин илалтанууд тухайдаа, социалистическэ мүрысөөндэ орожо абаһан шэнэ уялганууд тухайдаа мэдээсэнэ.

Большевистскэ парти болбол манай арадые ажалай героическа баатаршалганuудта зоригжуулан эмхидхэнэ, арадай творческо эршэ хүсые единэ уг зорилгодо—коммунизмын илан мандаха ябадалда зорюулна. Ленин—Сталинай агуу ехэ идеянууд ажалша үргэн олониитын ухаан бодолдонь үдэр бүри гүнзэгыгөөр нэбтэрэн, тэдэнэй хүсые арбидхана, тэмсэлэй ба илалтанудай замые тэдэндэ гэрэлтүүлэн заана. Энэнь ушар ёһо мэдэнхэйгээр ажалдаа хандадаг, общиствын урда, гүрэнэй урда уялгаяа дүүргэхын тула барагдашагүй үүсхэл гаргадаг ябадалда харагдана. Энэ хадаа манай байгуулалтын илагдашагүйн эшэ үндэһэн, манай хүдэлмэридэ сагүргэлжэ туйлагдадаг амжалтануудай эшэ үндэһэн мүн.

Энэ жэлэй 10 һара соо ажахын байгуулалтын талаар хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд юу харуулааб гэбэл, 1951 оной арадай ажахын түсэб дүүргэгдэхэ ба үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна. (Альгаташалга). Промышленна продукцимнай үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 15 үлүүтэй процентээр ехэдхэгдэхэ ба дайнай урда тээхи 1940 оной продукциһаа хоёр дахин үлүү болохо. Промышленностиин үйлэдбэриин гол фонднууд 1950 онойхиһоо 12 процентээр ургана.

Хүдэлмэришэдэй техническэ зэбсэглэл ба мэргэжэлэй дээшэлэлгэ, үйлэдбэриие эмхидхэлгын һайжаралга хадаа промышленностьда ажалай бүтээсые үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 10 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгоо. Энэ жэлдэ промышленна продукциин ургалтын гурбанай хоёр хуби шахуунь ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаха байна. Энэнь ямар ушартайб гэбэл, манайда промышленностиин продукци гол түлэб ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар ургадаг байха юм.

Нүхэр Сталинай нэгэнтэбэшэ заһанай ёһоор, продукциин өөрынь үнын химдаралга болбол промышленностиин хүдэлмэриин шанарай показатель, арадай ажахыда нөөсэ хэхэ шухала эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн мүн. Энээнтэй хамта, энэ хадаа юумэнүүдэй сэнгүүдые химдаруулгын, тиимэһээ ажалшадай материальна ажана тэниглэн байдалай ургалгын зайлашагүй условиболоно. Мүнөө жэлдэ өөрын үнэ химдаруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэхэ. энэнь гансахан промышленна продукциин талаар 26 миллиард түхэригэй алмалта үгэхэ юм.

Хүндэ ба хүнгэн промышленностиин бүхы һалбаринууд энэ жэлдэ үйлэдбэрилгээ горьтойгоор арбидхаха ябадал туйлаа.

Хара металлнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд ургана. Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, гансал шэрэм хайлуулгын ургалтань энэ жэлдэ 2 миллион 700 мянган тонно, булад—4 миллион шахуу тонно, прокат—3 миллион тонно болохо. Багсаахада, Советскэ Союз мүнөө Англи, Франци, Бельги ба Швециин бултанайнь хайлуулдагай шэнээн булад хайлуулна. **(Альгаташалга).** Манай металлургнууд мүнөө доменно ба мартеновскэ пеэшэнгүүдые һураггүй ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглана. Имагта энээнэй ашаар 1951 он соо 1 миллион 300 мянган тонно шэрэм ба 1 миллион 350 мянган тонно булад нэмээжэ абтаха.

Энэ жэлдэ үнгэтэ ба шухаг металлнуудые үйлэдбэрилгын ургалта нилээд ехэ байна.

Өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ ба үйлэдбэриин техникые таһалгаряагүй һайжаруулдаг хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гайхамшаг кадрнууд хара ба үнгэтэ металлургида ургаа.

Нүүрһэ малтан абалгын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо нүүрһэ малтан абалгын ургалтань жэл бүри дунда жэшээгээр 24 миллион тонно болоно. СССР-эй нүүрһэнэй промышленность мүнөө манай ороной эрилтые хангахаһаа гадна, мүн шухала резервнүүдые байгуулаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нүүрһэнэй промышленностиие техническэ шэнэдхэн зэбсэглэлгэ хадаа нүүрһэ малтаха, хэмхэлэн абаха ба лаванүүдһаа гаргаха гэхэ мэтын хүндэ, хүшэр хүдэлмэринүүдые, тэрэшэлэн газар дорохи транспортые ба түмэр харгын вагонуудта нүүрһэ ашалгые бүримүһэн механизировалхэ арга олгоо.

Шахтёрнуудай ажалые бүхы хэмжээгээр хүнгэдхэхэ, тэдэнэй ажабайдалай условиие һайжаруулха тухайда Советскэ Правительство, нүхэр Сталин өөрөө саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг. Капиталистическэ оронуудай шахтёрнууд эгээн ехээр зободог ба хамагһаа хаһагдаһан хүнүүд байхадань, харин Советскэ гүрэн доторхи шахтёрнууд анхарал ба хүндэлэлөөр хүреэлэгдэнхэй. Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэд салин хүлһэнэйнгөө талаар, бусад һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй дунда нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Энэнэй үндэһөөр нүүрһэнэй промышленностиин амжалтата хүгжэлтые хангагша шахтёрнуудай мэргэжэлтэ саг үргэлжын кадрнууд манда бии байна.

Манай нефтиной промышленностиин туйлалтанууд бүришье ехэ. Һүүлэй хэдэ хэдэн жэлнүүдтэ нефть үйлэдбэрилэн абалгын жэл бүриин ургалтань манайда дүрбэ миллион хахад тонно болоо. Энэ жэлдэ нефть үйлэдбэрилэн абалгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Шэнжэн малталгын ехэ программа бэелүүлһэнэй үндэһөөр, шэнэ районуудта нефтеэр баян газарнууд олдоо, нефтиин шэнжэгдэһэн промышленна заһасууд ехээр ургаа.

Нефть буйлуулдаг **заводуудые** бариха ба үргэдхэхэ хүдэлмэри ехэ хэмжээтэйгээр ябуулагдана. Эсэгэ ороной эрхим техникээр зэбсэглэгдэн энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха шэнэ заводууд лэ жэл бүри 6 миллион тонно нефть буйлуулжа шадаха байна.

Нефть үйлэдбэрилэн абалгые жэл соо 60 миллион тонно болгохо тушаа нүхэр Сталинай табиһан зорилго болзорһоо урид дүүргэгдэхэ гэжэ найдамтайгаар хэлэхэдэ болохо. **(Альгаташалга).**

Манай ороной электрификацилгые хүгжөөлгөөр ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Мүнөө жэлдэ 104 миллиард киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилгдэхэ, энэмнай Англи, Франци хоёрто үйлэдбэрилгэдэдэг электроэнергиһээ үлүү ехэ байна. Электроэнерги үйлэдбэрилгын гансахан жэлэй ургалта мүнөө жэл манайда 13 миллиард үлүүтэй киловатт-час болоно, энэ хадаа революциин урда тээхи Россида үйлэдбэрилэгдэдэг байһан бүхы электроэнергиие 7 дахин үлүүлнэ.

Шэнэ электростанцинуудай барилга энэ жэлдэ бүри үргэнөөр

дэлгэрээ. 1951 он дотор ашаглалгада оруулагдаһан электростанцинуудай ба шэнэ агрегадуудай хүсэниинь ниитэ дээрээ 3 миллион шахуу киловатт болохо, энэнь, тухайлхада, Днепрогэс шэнги томо 5 электростанцинуудтай тэн байха юм.

Манай химическэ промышленность жэлһээ жэлдэ ургана. Химическэ утэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ болоо, хүдөө ажахын культурануудые хорлогшодтой, буртаг үбһэнүүдтэй тэмсэхын тула органическа шэнэ хоро-химикадуудые үйлэдбэрилгэ 1950 онойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ болоо. Синтетическэ каучук үйлэдбэрилгэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 20 процентээр ехэдхэгдэхэ. Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд советскэ эрдэмтэдтэй нигта хани харилсаатайгаар ажаллан, химиин талаар техническэ ехэ проблемэнүүдые шиидхэлгэдэ горьтой амжалтануудые туйлаа.

Арадай бүхы ажахын техническэ прогрессэй үндэһэ һуурииe—эсэгэ ороной машина бүтээдэг үйлэдбэриие таһалгаряагүйгөөр ургуулаагүй һаа, улам нарижуулан һайжаруулаагүй һаа, манай ажахы хүгжэжэ шадахагүй байгаа.

Машина бүтээдэг үйлэдбэриин ниитэ продукцинь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 21 процентээр ехэ болоно. Электростанцинуудта хэрэгтэй гол шухала түхэлэй энергетическэ түхеэрэлгэ бүтээн гаргалга 2—3 дахин ургаха байна. 150 мянган киловатт хүсэтэй паровой турбина энэ жэлдэ бүтээхэмнай. Иимэ хүсэтэй турбина дэлхэй дээрэ анха түрүүн хэгдэхэнь. энэ хадаа советскэ наукын ба техникын хүгжэлтэ тухай гэршэлнэ. Нефтеаппаратура бүтээлгэ 1950 онойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ болохонь. Машина бүтээдэг промышленность 1951 ондо 400 үлүүтэй шэнэ түхэлэй машинанууд ба механизмуудые үйлэдбэрилхэ байна.

Манай машина бүтээгшэд мүнөө сагай тон орёо аппаратура, геофизическэ, электромеханическа, электронно, электровакуумна ба бусад нарин приборнуудые үйлэдбэрилгэдэ туйлагдаһан амжалтануудаар омогорхохо эрхэтэй.

Промышленностиин амжалтатайгаар хүгжэһэнэй ба хүдөө ажахын түүхэй эд үйлэдбэрилгын ургаһанай ашаар, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргалга нилээд үргэдхэгдэжэ байна. Нүхэр Сталинай үүсхэлээр, энэ жэлдэ Правительство болбол жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа гадуур эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ хэмжээнүүдые абаа. Энэнэй үндэһөөр хүн зон 1950 онойхиһоо ехэ промышленна ба эдеэ хоолой товарнуудые: бүдүүдые—24 процент, трикотажна зүйлнүүдые—35 процент, гутал—12 процент, мяха ба мяханай продуктнуудые—20 процент, загаһанай продуктнуудые—8 процент, ургамалай тоһо—35 процент, малай тоһо — 8 процент, сахар —24 процент, сай—38 процент ехээр, культурно-ажаһуудалай товарнуудые: велосипедүүдые—2 дахин шахуу, радиоприемнигуудые —25 процент, часынуудые—11 процент, фотоаппарадуудые—39 процент, оёдолой машинануудые—28 процент, мебель —44 процент ехээр абаха байна. Манай промышленность телевизорнуудые, комнатын холодильнигуудые, утаалгын ба гэрэй хэрэгсэлэй бусад машинануудые олоор бүтээн гаргажа эхилэнхэй.

Манай промышленностиин горьтой амжалтануудтай байһые харана бэзэт. Зүгөөр, зарим предприятинуудай хүдэлмэридэхи дутуунууд тухай мартаха ёһогүйбди, үйлэдбэреэ муугаар эмхидхэһэнһээ ба түрүү техникые һулаар ашаглаһанһаа шалтагаалан, тэдэ предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрынь үнэ химдаруулха даалгабаринуудые дүүргэдэггүй, түүхэй эд ба түлишэ үлүүсэ гаргашалдаг, тэрэшэлэн голодһо гаргажа, гарза хэдэг байха юм. Эдэ дутуунуудые усадхабал, нилээд ехэ нэмэлтэ арбилалга хэхэ арга олдохо байгаа.

Зарим предприятинууд түсэбөө валовой продукциин талаарнь дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байбашье, шухала түхэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ тушаа гүрэнэй түсэбөөр тогтоогдоһон даалгабаринуудые заримдаа дүүргэдэггүй байна. Тэдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөрынгөө хүдэлмэри хүнгэдхэхые хүсөөд, бага хүсэлэлгэ ба оролдолго гаргахаар зүйлнүүдые үйлэдбэрилнэ гээшэ ха. Түсэбөө иигэн-тиигэн бэшэ, харин шухала продукцяар арадай ажахые хангахаар лэ дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэ гүрэндэ хэрэгтэй гэжэ тэдэнэй ойлгохоор болоо.

Манай социалистическэ ажахыдахи хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, ехэ гү, али бага хүдэлмэридэ байһанһаа дулдыдангүй, гүрэнэй интересүүдые хамагһаа дээгүүр бодохо ба гүрэнэй заршам шангаар сахиха ёһотой. Хэрэгтээ гансал ведомственнэ ёһоор хандажа, манай түсэбтэ ажахын интересүүдтэ хохидол ушаруулдаг ябадал зарим ажахынхидта үшөөл бии байһые эрид шууд усадхаха хэрэгтэй.

Энэ жэл социалистическэ хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтээр тэмдэглэгдээ. Хүдөө ажахын техническэ зэбсэглэлэй улам ургалга ба хүдэлмэреэ эрхим һайнаар эмхидхэлгэ хадаа энэ жэлдэ ороһото культурануудые хуряалгаяа бүри богони болзор соо үнгэргэхэ ба ороһоной гээгдэлгые нилээд хороохо арга олгоо. Колхозууд болон совхозууд эрхим шанарта таряа ургуулан хуряагаа, гүрэндэ таряа тушааха уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ, үрһэнэй фонднуудые хаалга хангаа. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо тарияанай валовой ургасань жэл бүри 7 миллиард пүүдһээ дээшэ болоно.

Энэ жэл хлопок ба сахарай свёкло нёдондо жэлэйхиһээ ехые суглуулхабди. Мүнөө манай орон хлопок тарилгаар мэдээжэ Инди, Пакистан ба Египедэй бултанайхиие хамталһанһаа ехэ хлопок үйлэдбэрилнэ. **(Альгаташалга).**

Колхозууд болон совхозууд социалистическэ малажал хүгжөөхэ сталинска программые бэелүүлхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэнэ. Колхозно ниитын малажал совхознотой хамтадаа, малнуудай ниитэ тоо толгойн тон олонхинь болоноой. Тэжээлэй базые ургэдхэлгэ хадаа малажалдахи шухала зорилго байһаар зандаа.

Хүдөө ажахы болбол олон тоото шэнэ машинануудые гүрэнһөө жэл бүри абана. 15 хүсэтэй 137 мянган тракторнуудые, таряа хуряаха 54 мянган комбайнуудые, тэдэнэй 29 мянганиинь самоходно, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусад 2 миллион машинанууд ба зэбсэгүүдые мүнөө жэлдэ абаха байна. Хүдөө ажахые электрификацилха ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа хүдөө ажахын гол хүдэлмэринүүдые бүри ехээр механизировалхэ, колхознигуудай ажалые хүнгэдхэхэ ба тэрэнэй бүтээсые дээшэлүүлхэ арга олгоно. Мүнөө машинно-тракторна станцинууд колхозуудтахи бүхы полевой хүдэлмэриин гурбанай хоёр хуби үлүүтэйе дүүргэнэ. 1951 он дотор колхозуудай газар хахалалгань барандаа шахуу механизировалэгдээ, тарилгын дүрбэнэй гурбан хубинь тракторна сеялкээр хэгдэнэ, ороһото культуранудай бүхы талмайн 60 үлүүтэй процентнь комбайнуудаар хуряагдаа. Совхозуудтахи хүдөө ажахын бүхы гол хүдэлмэринүүд бултадаа шахуу механизировалэгдэнхэй.

Колхозуудай ниитын баялигынь хэлбэришэгүйгөөр ургана. **Колхозуудай хубаагдахагүй фонднууд гансахан нёдондо жэлдэ 11 процентээр ехэдхэгдээ. Колхозуудай саашадаа хүгжэлгын ба колхознигуудай материальна ажана тэниглэн байдалай ургалгын үндэһэ һуури—ниитын ажахые саашадаа колхознигуудай бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэнь шухала.**

Промышленность ба хүдөө ажахытай хамта мүн манай түмэр замай, гол мүрэнэй ба далайн транспорт ургана. Энэ жэлдэ түмэр харгынуудай **ашаа тээлгын эрьесэнь 11 процентээр ургаха. Тэдэ, энэ 11 процентын ургалта хадаа Англи ба Франциин түмэр харгынуудаар жэл соо ашаа тээлгын бүхы эрьесые хамтадхаһантай адли шахуу байна. (Альгаташалга).** Гол мүрэнэй транспортаар ашаануудые зөөлгэ 12 процентээр, далайн —7 процентээр ехэдхэгдэнэ. **Вагонуудай** эрьесые түргэдхэлгэ, **түмэр замай,** гол мүрэнэй ба далайн транспортын бүхы ябалгын составые эрхимээр ашаглалга хадаа манай транспортнигуудай олон тоото армиин саашанхи зорилго байһан зангаараа.

Манай орон барилгын үргэн ехэ программа бэелүүлжэ байна. **Капитальна барилгын хэмжээн жэл бүри ехэ болоно. Энэ жэлдэ гүрэнэй капитальна оруулалтануудай хэмжээн дайнай урда тээхи 1940 оной капитальна һомололгын хэмжээе хоёр хахад дахинһаа ехээр үлүүлнэ.**

Барилгын организацинууд улам олон машинанууд ба **механизмуудые** абана, тус **организацинуудые** барилгын материалнуудаар **хангалга** һайжараа. Бии байһан **экскаваторнуудай, скрепернүүдэй, бульдозернуудай** парк 1951 ондо **нилээд** ехэ болоо. Цемент **үйлэдбэрилгэ** жэл соо 2 миллион тонноор **ургаа.** Хирпиисэ, шифер, шэрэм ба **терамическа** трубануудые, мүн бусад **барилгын** материалнуудые **үйлэдбэрилгэ** нилээд ехэдхэгдээ.

Барилгын үные химдаруулха **ба** болзорнуудые богонидхохо **хэрэгтэ** манай барилгашад горьтой **амжалтануудые** туйлаа. **Гэхэ зуура,** тэдэнэр үшөө олон юумэ хэхэ **зэргэтэй** байна. Барилгын **талмайнуудай** дээрэхи хүдэлмэри **эмхидхэлгые** түбхын түрүүндэ гуримтай **болгохо**, барилгын механизмуудые **бүри** ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха, **ажалые** бүри һайнаар **эмхидхэхэ ба** нэмэлтэ гаргашануудые эрид **хороохо** хэрэгтэй. Проектнүүд ба **сметэнүүдэй** талаар хэмһээнь **хэтэрүүлэн** барилгые үнөөр ехэ **болгодог** ябадал зайсуулха хэрэгтэй.

Волга дээрэ, Дон дээрэ, **Днепр** дээрэ ба Аму-Дарья дээрэ **баригдажа** байгаа тон ехэ **гидротехническэ** барилганууд манай **барилгада** онсо һуури эзэлдэг гэжэ таанад мэдэнэт. Эдэ барилганууд хэмжээнүүдэйшье, мүн барилгын темпнүүдэйшье талаараа дэлхэй дээрэ хамагһаа ехэ байна. 1951 ондо хэхэ гэжэ Правительствоор хараалагдаһан хүдэлмэриин түсэбүүд бүхы барилгануудта амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ ба үлүүлэн дүүргэгдэжэ байна.

Эдэ барилгануудай түрүүшынхи—Волго-Донской уһан зам 1952 он соо ашаглалгада оруулагдахань. Энэ замые нээлгэтэй дашарамдан СССР-эй европейскэ хубиин бүхы далайнууд единэ транспортна системэ болгогдон нэгэдхэгдэхэ. **(Альгаташалга).**

Эдэ асари ехэ гидротехническэ барилгануудые бүтээһэнэй ашаар арадай ажахын ехэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ. Зүбхэн шэнэ электростанцинууд үнөөр химда 22 миллиард хахад киловатт-час электроэнерги жэл бүри үгэхэ юм, энэнь Италида бүхы жэл соо үйлэдбэрилэгдэдэг электроэнергитэй адли шахуу байна. Уһалагдадаг ба уһаар элбэг талмайнуудые үргэдхэлгэ хадаа жэл соо 3 миллион тонно хлопок-сырец (энэнь США-да жэл соо дунда жэшээгээр үйлэдбэрилэгдэдэг хлопогой гурбанай нэгэ хубиһаа ехэ болоно), хахад миллиард пүүд шэниисэ, 30 миллион пүүд рис ба 6 миллион тонно сахарай свёкло нэмэжэ үйлэдбэрилхэ арга олгохо. Тэдэ районуудтахи эбэртэ боло малай тоо 2 миллион толгойгоор, хонидой —9 миллионоор олон болохо.

Манай Эхэ ороной аша туһа **бүхы** һалбаран хүгжэлгэ тухайда, **советскэ** хүнүүдэй ажалые **хүнгэдхэхэ** ба ажабайдалай услови **һайжаруулха** тухайда эсэшэ сусашагүй **анхарал** оролдолго гаргадаг **нүхэр** Сталинай үүсхэлээр, эдэ **барилганууд** баригдажа эхилээ. **Нүхэр** Сталинай үүсхэлые **манай бүхы** арад халууһаар дэмжэн, **тус барилгануудые** коммунизмын **агуу ехэ** сталинска барилганууд гэжэ **үнэн** зүбөөр нэрлэһэн байха юм. **(Удаан** **альгаташалга)**

Үйлэдбэринь багахан бүлэг мүнгэжэгшэдэй олзо олохо ба баяжаха зорилгонуудта алба хэдэг капитализмын оронуудһаа ондоогоор, манай орон доторхи ажалшадай интересүүдынь арадай бүхы ажахые хүгжөөлгын үндэһэ һууриһаа эшэтэй юм. Национальна доходнай жэлһээ жэлдэ ургана, энэнэй үндэһөөр хүдэлмэришэд, албахаагшад ба таряашадай доходууд ехэ болоно. 1951 ондо СССР-эй национальна доход 1950 онойхиһоо 12 процентээр дээшээ болоно.

Советскэ Правительство болбол ниитын хэрэглэлэй эд **товарнуудай** сэнгүүдые хододоо химдаруулха **политика** бэелүүлнэ. Энэ жэлэй **март** соо эдеэ хоолой ба промышленна товарнууд тушаа гүрэнэй **розничнэ** сэнгүүдые шэнээр, һүүлэй **жэлнүүдтэ** дүрбэдэхеэ химдаруулга **бэелүүлэгдээ**, тиин хүдэлмэришэд ба **албахаагшадай** бодото салин **хүлһэн** улам саашадаа ургаа, промышленна

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 34 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. БЕРИЯЫН хэһэн элидхэл

(Үргэлжэлэлынь)

…уудые химдаруулагдаһан сэн… абадаг боложо, таряаша… …гашанууд хороо.

…жэлдэ товарай эрьесын нии… …жээн үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ …центээр дээшээ болоо. Гэбэ… …удалдаа наймаанай организа… …ай хүдэлмэридэ бага бэшэ …ууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэ… …. Хүн зоной эрилтэнь үшөөл … шэнжэгдэнэ, областьнууд ба …ликануудта зарим товарнуу… …баашаха талаар алдуунууд …дана, товарна ресурснууд за… …а шадабаригүйгөөр ашаглаг… Худалдаа наймаанай хүдэл… …гшэд советскэ эд хэрэглэг… …ингаха ябадалаа эрид һайжа… ёһотой.

…и ба Правительство болбол …адай гэр байрын условинуу… …йжаруулха тухайда хододдо … оролдолго гаргана. Энэ …городуудаар ба хүдэлмэри… поселогуудаар хамта дээрээ …лион шахуу квадратна метр …тай гэрнүүд ашаглалгада …гдаха, хүдөө нютагуудта … 400 мянган гэрнүүд колхоз… …аар баригдахань.

… дотор арадай ажана тэниг… …йдалай үргэһэнэй ба советскэ …е хамгаалгын амжалтануу… …шаар, дайнай урда тээхи 1940 …ной жэшэбэл, хүнэй үхэлгэ …ахин үсөөрһэн (альгаташал… …үхибүүдэй үхэлгэ бүри ехээр …инь тон баясхалантай бай… …ССР-эй хүн зоной жэл бүриин …ань 1940 оной хүн зоной ур… … һүүлэй хэдэн жэлэй турша …үлнэ, 3 миллион үлүүтэй …олоно. **(Альгаташалга)**.

…итализмын лагерьтахи импе… …стическэ харшангууд хүн ту… …й эрхим хубиие хюдаха ба … түрэлгые хорооho элдэб … хэрэгсэлнүүдые зохёохо …эрхилжэ байхадань, харин …, нүхэр Сталинай хэлэһэнэй … хүнүүд эгээн үнэтэ капитал, …й ажана ба зол жаргалтай … гүрэнэй гол шухала орол… болоно.

…ын ба культурын бүхы …нуудта хэрэгтэй мэргэжэл… …адрнуудые бэлэдхэлгын ба …үүлгын асуудалнууд манай … хэмжээ-ябуулгануудай сис… …тор хэзээ бүхэндэ шухала …ээлдэг байгаа, ээлжэ бай… … жэл дээдэ һуралсалай га… …рта ба техникумүүдтэ 2 …н 720 мянган хүн һурана. …ан 1951 он соо дээдэ һурал… …газарнууд ба техникумүүдые …нган залуу мэргэжэлтэд …. Мүнөө манай орон дотор …ээдэ һургуулитай гү, али …скэ дунда һургуулитай 5 …ноо үлүү мэргэжэлтэд, мүн …ри дээрэ ургаһан ба хүдэл… … һамшангүйгөөр курсануу… …һан тэды шэнээнһээ үсөөн… …тотой шадамар мэргэжэлтэд… …үүд хүдэлмэрилжэ байна.

…й бүхы туйлалтануудта со… наука ехэ үүргэ дүүргэнэ. … үедэ манай эрдэмтэд ара… …хын ба оборонно удхаша… … научна тон шухала хэдэ хэ… …облемэнүүдые шиидхээ. Со… … эрдэмтэд дэлхэйн наукые … хэрэгтэ эрдэм ухаанай …дэн һалбаринуудай талаар … һуури эзэлэнхэй. Үйлэдбэ… …хүдэлмэрилэгшэдтэй советскэ …дэй хани харилсаае ехээр үр… … гүнзэгырүүлгэ—һүүлэй … гайхамшаг туйлалта мүн. … наукын туйлалтануудые …ридэ эрхимээр дэлгэрүүлхэ … туһалхаһаа гадна, мүн … промышленностиин, транс… ба хүдөө ажахын новатор… олон тоото армиин дүй дүр… …, творческо ухаан бодолоор …на.

…ратура ба искусствын бада… …адаа манай орондохи куль… …дэбжэлтын эгээн эли тодо …үүдэй нэгэн мүн. Коммуниз… …уехэ идеянүүдые тодорхой …д дотор бэелүүлэн, тэдэ ха… …иитые коммунизмын үзэл …гоор, советскэ патриотиз… … интернационализмын үзэл …гоор хүмүүжүүлхэ хүсэтэ … болоно. Үнгэрэгшэ жэл… …адляар, энэ жэл советскэ … моральна үндэр дээдэ ша… …ые, тэдэнэй ажабайдалые … ороной хүсэ шадал сааша… …гүүлхын түлөө, эб найрам… …болон арадуудай хоорондын …рисаанай түлөө, бүхы дэл… …үүдэй зол жаргалай түлөө … үнэн зүбөөр харуулһан …ин ба литературын уран… …эдэ хэдэн эрхим зохёол… … бии бололгоор гэмдэглэгдээ. …ой гол хүсэнүүд ба ресурс… … арадай ажахын, культурын … дэбжэхэ ябадалда зо… … зуураа, парти ба Прави… … болбол обороноёо бэхи… жүүлхэ шухала байһые мартанагүй. Капиталистическэ хүреэлэлгэдэ байха зуураа, илаһан социализмын орон хадаа империалистическэ гүрэнүүдэй хэжэ болохо агрессидэ харюу сохилто үгэхөөр ходоод бэлэн байха ёһотой гэжэ нүхэр Сталинай нэгэтэбэшэ уридшалан һануулһанай зүбые түүхын дүй дүршэл бүримүһэн баталаа. Хэзээ бүхэнэйхидээл адляар, энэ жэлдэ парти ба Правительство болбол коммунизмын агууехэ ордон бодхоожо байгаа творческо ажалай зоригжол бадаруулһан героическа советскэ арадай Эхэ оронойнгоо хуби заяанай түлөө саашадаашье айнгүй байхынь тулада шухала бүхы юумэ хээ. **(Альгаташалга)**. Дэлхэйдэ мэдээжэ гайхамшаг моральна ба дайшалхы шанарнуудтай Советскэ Арми, Уһан-Сэрэгэй Флот хадаа түүхын ойлгуулмаар урогуудай бии байбашье, манай Эхэ орондо дахин добтолхо гэжэ һанаархаһан хэнииешье туйлай шангаар сохихын тула хэрэгтэй мүнөө сагай бүхы түрэлэй зэбсэгүүдтэй байна. **(Удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альгаташалга)**.

Октябрьска революциин ургуулан мандуулһан общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтымнай булюу һайн байлга манай илалтануудай шиидхэхы услови мүн байһаниинь элитэ. Эдэ булюу һайнай гол бэелэлнүүдэй нэгэниинь юуб гэбэл, советскэ байгуулалта болбол арадай агууехэ хүсэнүүдые анха түрүүн һуллан сүлөөлөө, капиталистическэ мүлжэлгэһөө сүлөөлэгдэһэн олониитын хүсэтэ эдэбхи ба барагдашагүй творческо үүсхэл мандуулаа. Олониитын имагта энэ эдэбхи ба үүсхэлынь коммунизмын илагдашагүй хүсэнүүдэй шухалын шухала эшэ үндэһэн болоно Арадай энэ творческо эдэбхиие жагсаадаг ба эмхидхэдэг партийна болон советскэ органуудай, тэрэшэлэн олониитын организацинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулга хадаа партиин ба Правительствын ходоодо анхарха зүйл байһан зангаараа.

Советскэ хүнүүдэй хүдэлмэридөө амжалтануудые ходоодо туйладагай ушар юуб гэбэл, мэдээшэрхүү ба өөртөө хананги ябадал эдээнлэ харша байна, эдэнэр туйлалтаар хэзээшье һанаагаа амардаггүй, өөһэдыгөө туйлалтануудые гол түлэб срээдүйн агууехэ зорилгонуудтай зохилдуулан сэгнэдэг байха юм. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл болбол, бидэниие нүхэр Сталинай һургадагай ёһоор, манай хүгжэлтын хуули мүн, алибаа хүдэлэсэгүй, хүжүүн юумые, илалта түгэсөөр урагшаа дабшаха ябадалдамнай һаад хэдэг бүхы хуушанай, хосоржо байһан юумые усадхаха шиидхэхы зүйл мүн. Олониитын ушар ёһо мэдэхэ ябадалай хэмжээн, кадрнуудай идейно-теоретическэ бэлэдхэл хадаа большевистскэ шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлгын нүлөөлэстэй байлгые ехээр тодорхойлдог юм. Олониитые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнууд, кадрнуудай идейно-политическэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлгын, Маркс—Энгельс—Ленин Сталинай агууехэ һургаалые эдэнэй шудалалгын асуудалнууд хэзээ бүхэнэйхидэл адляар, манай партиин гол анхаралдань байна. Коммунистическэ байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлаһанаймнай хэмжээгээр, социалистическэ обществын хүгжэлтын хүсэнүүд хэлбэришэгүйгөөр ургана, бэхижэнэ. Манай ороной хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба интеллигенциин ажабайдалай болон ажалай үдэр бүхэниинь патриотизмын, советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэлэй ба СССР-эй арадуудай хани барисаанай эли тодо шэнэ бэелэлнүүдые харуулна. Манай ороной арадуудай дура зоригой ба эрмэлзэлгэнүүдэй бата нэгэдэл, эдэнэй материальна ба моральна хүсэнүүдэй нэгэдэл хадаа манай Эхэ ороной хүсэ шадалай гол үндэһэ һууринуудай нэгэн мүн. Имагтал энэ нэгэдэлэй ашаар, манай гүрэн болбол урдань хүн түрэлтэнэй эгээн зоримгой ухаан бодолой һанажашье шадахагүй байһан тиимэ агууехэ зорилгонуудые шиидхэнэ.

Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ

Манай орон доторхи амгалан байгуулалтын угаа ехэ далайса хадаа Советскэ Союзай гадаадын политикын амгалан тайбан удха шэнжые тодоор харуулна, манай Правительствые агрессивнэ һанаашалгануудтай хэбэртэйгээр шашалдадаг хардалгашадые балшииса элирүүлнэ.

«Нэгэшье гүрэн, — гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ, — тэрэ тоодо советскэ гүрэншье, гражданска промышленностиие бүхы талаарнь хүгжөөхынгөө, хэдэн арбаад миллиард бюджетнэ гаргашануудые эрихэ Волгодахи, Днепртэхи, Аму-Дарьядахи гидростанцинууд мэтын агууехэ барилгануудые эхилхынгээ, бюджетнэ хэдэн арбаад миллиардын гаргашануудые эридэг ниитын хэрэглэлэй эд товарнуудай үнэ сэнгүүдые таһалгаряагүй химдаруулха политика үргэлжэлүүлхынгээ, немецкэ эзэмдэгшэдээр һандаргагдаһан арадай ажахые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ хэдэн зуун миллиарднуудые оруулхынгаа хажуугаар, нэгэндоро зэбсэгтэ хүсэнүүдээ олодхожо, сэрэгэй промышленностиие хүгжөөжэ шадахагүй. Бодолгогүй тиимэ политикань гүрэнэй панхаруудталгада хүргэхэ гэжэ ойлгоходо түбэгтэй бэшэ».

Советскэ гүрэнэй эб найрамдалта политикань Октябрьска социалистическэ революцяар мандуулагдаа. Октябрьска революци болбол шэнэ, коммунистическэ общество зохёохо, түсэбшэлэн байгуулха революци мүн гэжэ Советскэ засагай гуша үлүүтэй жэлэй түүхэ харуулна. Дайсадай манда баадхаһан дайнууд манай агууехэ хэрэгтэ һаад лэ хэһэн байха юм.

Нүхэр Сталин партиин XIV съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо Советскэ Правительствын гадаадын политикые тон элеэр иигэжэ тодорхойлһон юм: «Манай правительствын политикын, гадаадын политикын үндэһэ һууринь эб найрамдалай идея болоно. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл, дайнуудта эсэргүү тэмсэл, шэнэ дай бэлэдхэхын тула хэгдэһэн бүхы алхамуудые элишэлгэ... энэ — манай зорилго мүн».

Советскэ Союзай хабаадажа, уласхоорондын конфликтнүүдые зайсуулхын тулада, эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын тулада Советскэ Правительствын түлөөлэгшэдэй конструктивна дурадхалнуудые оруулаагүй уласхоорондын нэгэшье конференци гү, али зүблөөн болоһов байхагүй. Гэхэ зуура, энэ шэглэлээр манай хэһэн хүсэлэлгэнүүд олонхидоо буржуазна гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай сэхэ эсэргүүсэлгэтэй ушардаг байгаа. Олон оронуудай гүрэнэй ажал-ябуулагшадай зохихо һургаал абаха зэргэтэй байһан, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээршье байдал хубилаагүй шахуу.

Илалтын һүүлээр амгалан хүгжэлтын услови хангагдаха гэжэ найдан, арадууд болбол агрессивнэ фашистска блогые бута сохихын тула угаа ехэ хохидолнууд ба гасалангуудта ороһон юм. Дайнда илаха гээшэ дутамаг байна, үшөө арадуудай хоорондын бата бэхи ба удаан сагай эб найрамдал хангаха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Сталин дэлхэйн хоёрдохи дайнай түлэг үедэ уридшалан заагаа һэн. Гэхэ зуура, байлдаануудай полинууд дээрэ наһа бараһан хэдэн миллион хүнэй шуһанайнь хүрэжэ үрьдеэдүйдэ, американо-английска империалистнууд шэнэ дай хэхые һанаашалжа эхилһэн байна. Дайнай дүүрэмсээр, бүхэдэлхэйн шэнэ алалсаанай аюул руу арадуудые оруулхын тула, США-гэй, Англиин ба Франциин зонхилхы бүлэг нюурнууд дайнай үедэ агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо түйлагдаһан тон шухала хэлсээнүүдые сэхэ эбдэлгын замда, уласхоорондын хани харилсаае һандаргалгын ба агрессивнэ блок эмхидхэлгын замда ороһон байна.

Бүгэдэндэ мэдээжэ баримтануудые эндэ тоолон дурдаһанай хэрэггүй. Америкын Холбоото Штадууд дайнай үнөөхил хоёр гуламтые — Баруун тээ — Германиин зонодо ба Зүүн тээ—Японийн зонодо сэхэ һэргээн бодхоожо байна, үнгэрэгшэ дайнай үедэ тэдээниие усадхахын тула сүлөөдэ дуратай арадуудай хэдэн миллион хүнэй ами наһан алдагдаһан юм, түрибэлгүй ехэ материальна хохидолдо орохыень, саглашагүй ехэ гасалан үзэхыень арадуудһаа эриһэн юм гэжэ заахада болохо байна.

Гитлеровскэ сэрэгэй гэмтэдые элсүүлэлгэтэйгээр Баруун Германиие ремилитаризацилха ябадал һүүлэй үедэ түргэдхэгдэһэн темпээр ябуулагдажа байна. Гэхэтэй хамта, зүб бодолдо таарахагүйгөөр, германска милитаризмые иигэжэ һэргээн бодхоолгодо Франциин мүнөөнэй засаг баригшад тон эдэбхитэйгээр хабаадана, тэрэнэй арадынь германска агрессиин бүхы хорото муухай аашануудые хүнэй нэгэ үе соо хоёр дахин үзэһэн байха юм. Американска зонхилогшод Германи тушаа өөрынгөө түсэбүүдые «Шуманай түсэб», «Плевенэй түсэб» гэхэ мэтын тухэлтэйгөөр, французуудай дундаһаа билдагууша хүнүүдэй гараар бэелүүлхые ямар ушарһаа тон зохистойло бододогыень ойлгоходо бэлэн. Гэбэшье, амгалан байдалда ехэ аюул тэрэнэй тохёолдуулжа байһые Европын арадууд мэдэрэнгүй байха арганьгүй. Потсдамска хэлсээнһээ гадна, мүн союз ба харилсан туһалалсалга тухай 1944 ондо баталагдаһан франко-советскэ договорые бүдүүлигээр эбдэһэн энэ баримтын хажуугаар Советскэ Правительствын алгад гараха арганьгүй байна. Энэ хадаа Франциин правительствын мүнөөнэй политикын аюултай хойшолонгууд тухайда, тохёолдоһон байдалай түлөө харюусалга тухайдань тэрээндэ тусхай нотонуудаар мэдүүлһэн байха юм.

Һаяшаг американо-английска блок Японитой эбэй договор гэдэгые баалалтаар абхуулаа, мүн тэрээнһээ гадна, США болбол Японитой сэрэгэй хэлсээ баталжа, японско милитаризмые һэргээн бодхоолгодо сэхэ ороо. Хамагһаа ехээр японско агрессиһээ хохидоһон ба японско империализмые бута сохихо хэрэгтэ угаа ехэ оруулалта хэһэн агууехэ хитад арад Японитой баталха эбэй договорто хабаадалгаһаа зайсуулагдахадань, харин империалистическэ Японие бута сохилгодо хабаадаагүйһээ гадна, дайнай үедэ олон тоото купецүүд ба помещигүүдэйнь баяжаһан Гондурасай, Коста-Рикын ба эдээн шэнги хахадколониальна жэжэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй гар табиһые американецуудай һайрхадаг тушаа дэлхэйн олониитэ ехээр дураа гутанхай байна. Японитой баталһан нэгэн талын тэрэ договорынь эб найрамдалай зорилгонуудта бэшэ, харин дай бэлэдхэхэ зорилгонуудта алба хэдэг гэжэ баранда мэдээжэ, Каирска ба Потсдамска декларацинуудай, Ялтинска хэлсээнэй үндэһөөр Японитой бодото, үнэн зүб эбэй договор баталхые нэгэнтэбэшэ шухалашалан эриһэн Советскэ Союз иимэ «эбэй» договорто хэрбээ гар табяа һаа, эб найрамдал баримталдаг заншалта политикадаа урбаха байгаа. Тус договорой ушар удхань үшөө юун дээрэһээ бага болоноб гэбэл, хэмжээнэйнгээ ба удха шанарайнгаа талаар Азида хоёрдохи гүрэн — Инди тэрэ договор баталалгада хабаадаагүй байна.

Германска ба японско милитаризмые һэргээн бодхоохо ябадал үүдхэгшэд хадаа немецкэ ба японско һаяын зонхилогшодой үүдхэһэн дайнда бусад арадуудһаа бага бэшээр хохидоһон немецкэшье, японскошье арадай һанал бодолые хэрэгсээхэ хүсэлэнгүй байна. Эдэ арадууд шэнэ дайнһаа ямаршье һайн юумэ хүлеэжэ шадахагүй байна, американска миллиардернуудта дайнай хүнһэн болохые хэр зүбшөөрхэ ааб даа.

Кореядэ Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа сэрэгэй интервенциинь американска блогой агрессивнэ политикые тон тодоор элишэлнэ. Кореядэхи американска агрессиие болюулха тухайда. СССР-эй ба эб найрамдалда дуратай ондоошье гүрэнүүдэй бүхы дурадхалнуудые США-гэй түлөөлэгшэд таһалдуулаа, мүн мүнөө Кэсондо эхилһэн хэлсээнүүдые али болохоор нобшоруулжа байна.

Эрэлхэг корейскэ арад американецуудай зорюута үүдхэһэн шуһата конфликтһээ гараха зохистой арга олохо, тиин тэмсэл ба илалта тээшэ зориһон арадые ямаршье хүсөөр богоолшолжо шадагдахагүй гэжэ дэлхэйдэ үшөө дахин харуулха байһандань этигэнэбди. **(Альгаташалга)**.

США хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие дайнай зэбсэг болгохо гэһэн үсэд һэдэлгэ гаргана. Энэнь США-гэй баалалтаар өөрынгөө тугые Кореядэхи американска агресси далдалхын тула үгөөд, һүүлээрнь арадуудай хэтэ заяанай эрхэнүүдые эбдэн, Хятадай Арадай Республикые агрессор гэжэ соносхоһон байха юм. «Үнэндөө, ООН мүнөө бүхэдэлхэйн организаци бэшэ, харин американска агрессорнүүдэй эрилтэнүүдтэ зорюулан ябуулга хэдэг, американецуудта хамаатай организаци болоо» гэһэн нүхэр Сталинай үгэнүүдые бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүд зүбшөөрэнгүй байха арганьгүй.

Һүүлэй үедэ империализмын лагерьта дайнай бэлэдхэлэй темп улам түргэдхэгдөө. Агрессивнэ Атлантическа блогые США али болохоор үргэдхэнэ, баалалга, заналга ба элдэбээр найдуулха мэтээр тэрээндэ шэнэ оронуудые, тэрэ тоодо географическа талаараа Атлантикын зонотой холбоогүй оронуудыешье элсүүлэн, дэлхэйн бүхы хубинуудта сэрэгэй шэнэ базануудые байгуулна, бүхы түрэлэй зэбсэгүүдые үйлэдбэрилхэ ябадал галзуугаар үргэдхэнэ, газарай бүмбэрсэгэй бүхы булан тохойнуудта дайнай хүнһэ бэдэрнэ.

Дайнда эсэргүү һанал бодолой бага зэргыншье үзэгдэлнүүд, илангаяа США-да, хайра гамгүйгөөр дарагдана, гүрэнэй аппарадай бүхы звенонуудта фашистско-полицейскэ методүүд нэбтэрүүлэгдэнэ. Магтаалта «американска демократиһаа» өөдэгүй һандархайнууд вэ үлөө. Энээниие американска хэблэл өөрөө мэдэрхэ баатай болобо. Висконсин штадай сенатор Честер Демпси һаяшаг «Кэпитал таймс» газетэдэ иигэжэ бэшэһэн байха юм:

«Гитлерэй ба Геббельсын пропагандын нүлөө доро байһан немецүүдэй һүгэдэн дохихые бидэнэр гайхадаг байгаа һэмди. Хэзээ нэгэтэ немецүүдэй орогшоһоо бүри муу байдалда мүнөө бидэнэр орошообди. Манайда ухаан бодолые сүм хинан байсаана, сэрэгэйхидэй ба тэрэнэй гүжэрдэгшэ бүлэг нюурнуудай һабар соо ороод байнабди». США-гэй гүрэнэй ажал-ябуулагшад ехээр дашууржа, полицейскэ методүүдые уласхоорондын форумуудта хэрэглэжэ захалаа. Сан-Францискодохи конференци дээрэ Трумэн түрүүтэй американска дипломадуудай гаргаһан жулик ёһоной аргануудта гитлеровскэ политическэ хонжоошод атаархажа болохо байгаа. **(Альгаташалга)**.

Холбоото Штадуудта гүрэнэй аппарадые капиталистическэ монополинуудай эзэлэлгэ улам ехэ боложо байна. Урдань ороной бодото эзэд — финансова ба промышлечна баяшуул өөһэдөө обёорогдонгүй үлэжэ, политикын талаар тэдэнэй интересүүдые хамгаалхыень политическэ приказчигуудтаа даалгадаг байһан аад, харин мүнөө тэдэнэр Холбоото Штадуудай захиргаанай политическэ ба дипломатическа аппарадые гартаа абажа байна. Хоорондоо экономическа ба мүн түрэлэй нигта һэльбээ холбоонуудтай Морган, Рокфеллер, Меллон, Дюпон ба бусадай—миллиардернуудай үлэмжэ томо нэгэдэлнүүдэй хүнүүдые гүрэнэй аппарадай тон шухала газарнуудта һэнгэргүйгөөр табидаг, Морганай бүлэгтэ хамаатай хонжоошон Чарльз Вильсон гүрэнэй шухалын шухала хэрэгүүдые шиидхэжэ байдагынь элитэ. Эдэнэр ороной экономикые миллиардернуудай интересүүдтэ убайгүйгөөр хэрэглэнэ.

Өөрынь орон дотор плутократиин ба полицейскэ ёһоной тиимэ аашын гаргагдажа байхадань, президент Трумэн хадаа Советскэ Союзда полицейскэ ёһоной ба плутократиин үни унагаагдаһан, мүн бүхы засаг демостэ, арадта хамаатай болоһон **(удаан үргэлжэлһэн альгаташалга)** тэрэл Советскэ Союзла «демократи үгы» гэжэ убайгүйгөөр шашаха зоригтой байна.

Баримтанууд иимэ байна, нүхэд. Элэ хадаа американо-английска блок шэнэ дай бэлэдхэлгын ба үүдхэлгын замда ороо гэжэ харуулна.

Өөрынгөө амгалан политикада үнэн Советскэ Союз иимэ условидо дай зайсуулхын түлөө, амгалан байдал сахихын түлөө эсэшэ сулашагүйгөөр тэмсэнэ. Советскэ Союз болбол дай үүдхэгшэдэй түсэбүүдые ООН-эй Ассамблейн бүхэн дээрэ, Аюулгүйн Соведэй заседанинууд дээрэ, гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй сессинүүд дээрэ бүхы талаарнь балшииса элирүүлнэ, амгалан байдал хангалгада зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудые оруулна, арадуудай эрхэ ба суверенитедые үнэн сэхээр хамгаална. Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай, агууехэ гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гурбанай нэгые жэлэй турша соо хороохо тухай, атомна зэбсэг хорижолхо тухай, Германитай эбэй договор дары баталха ба хожомынь эзэмдэлгын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай, ниитэгерманска демократическа правительство байгуулха тухайда һүүлэй үеын советскэ дурадхалнууд бүгэдэндэ мэдээжэ. Эб найрамдал хамгаалха тухай 1951 оной мартын 12-то СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан Хуули хадаа эб найрамдалай түлөө Советскэ Союзай тэмсэлэй тон эли тодо жэшээнүүдэй нэгэн мүн, дайнай пропагандада хэһэндэ зэмэтэй нюурнууд тус Хуулиин ёһоор тон хүндэ гэмтэд гэгдэжэ, сүүдтэ үгтэнэ.

Манай гадаадын политика Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалда түшэглэнэ. Энээнэй амгалан удха шэнжые манай хүсэнүүдтээ этигэдэггүй ябадал мүн гэжэ гэнэн политигууд лэ сэгнэжэ болохо гээшэ. Эхэ ороноо ямараар хамгаалжа шададаг байһанаа советскэ хүнүүд дэлхэйдэ нэгэнтэбэшэ харуулаа. Өөрынгөө оршон байлгые манай залуу, үшөө хүсэд бэхижээгүй Советскэ республика Англиин, США-гэй Франциин ба Японийн империалистическэ абаргануудай толгойлһон буржуазна 14 гүрэнэй сэрэгэй походһоо хамгаалха ушартай болоһон юм. Дайсад хадаа хойго, урда, зүүн, баруун тээһээмнайшье добтолоо бэлэй. Оромнай экономическа һандаралда ороод байгаа, хүдэлмэришэдтэ хэрэгтэй хилээмэн, армида хэрэгтэй зэбсэгүүд дуталдаа һэн. Советскэ гүрэнэй үдэрнүүдынь тоотой болоо, энээниие сэрэгэй хүсөөр дары дарахабди гэжэ интервентнүүд найданхай байһан юм. Тэд хэрэг ондоогоор эрьеэ бэлэй. «Английска интервентнүүд, мүн тэдэнэй союзнигууд, — гэжэ тэрэ походой хойшолонгууд тухай нүхэр Сталин бэшээ һэн,—манай илалта түгэс армяар оров соохоо намнагдан гутамшагаар тонилһыень бүхы дэлхэй мэдэнэ.

Шэнэ дай үүдхэгшэ господинууд энээн тухайда һанаа һаань болохо байгаа».

Европын бултанайнь шахуу сэрэгэй потенциалые мэдэлдээ абаад, ара үбэргүй зэбсэгжэһэн фашистска Германиин 1941 оной июньдэ харатай муухайгаар манай орондо добтолхо үедэ, Баруун тээхи сэрэгэй хүнгэн амжалтануудаар хүхин дашуурһан гитлеровскэ генералнуудһаа гадна, мүн тэрэ сагтахи манай союзнигуудай лагериин олохон хүнүүд Советскэ Арми хэдэхэн недели соо, ехэдээл һаа, хэдэн һара соо эсэргүүсэжэ шадаха гэжэ тоолодог байгаа. Гэхэ зуура, гитлеровскэ Германиин сэрэгэй машинань имагта Советскэ Союзай хүсэ, шадалтай дайралдан, бута һүрэһэн байха юм.

Эб найрамдалай түлөө оролдосотой шангаар тэмсэдэг ушарнай юуб гэхэдэ, бидэндэ дайн хэрэггүй байхаһаа гадна, мүн Ленин — Сталинай туг доро общественнэ үнэн зүб байгуулалтые өөргөө тогтооһон советскэ арад хадаа агрессивнэ дайе хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүшэр гэмтэ ябадал, бүхы дэлхэйн эгээлэй хүнүүдтэ туйлай ехэ хохидол гэжэ тоолодог байна. Зүгөөр, манай арадай эб найрамдалда дурладагые энэнэй һула зүйл гэжэ империалистическэ арьяатадай хэрбээ тайлбарилаа һаань, Советскэ гүрэндэ эсэргүү сэрэгэй хорото аашануудые энэнэй урда тээ гаргагшадай үзэгшэһөө бүри гутамшаг уналга эдэниие хүлеэхэ байна. **(Нэрьмэ альгаташалга)**. Итальянецуудта иимэ һайн оньһон үгэ бии юм: «Урогуудта этигэхые хүсэдэггүй хүн өөрынгөө арһа мяхаар үзэжэ һурадаг». **(Альгаташалга)**.

США-гэй ба Англиин зонхилхы бүлэг нюурнууд хадаа Советскэ Союзай зүгһөө сэрэгэй добтолгын аюулай тохёолдоод байхадань зэбсэглэхэ ушартай болобобди гэһэн яриллаагаар дэлхэйн олониитын һанал бодолые хуураха һэдэлгэ гаргана.

Советскэ аюул тухай, эб найрамдалай дурадхалнуудай үнэн зүрхэнһөө хэгдэдэггүй тухай хуурмаг яриллаанууд — шэнэ зүйл бэшэ байна. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр имэ шашалдаан соогуур, Европын ба Америкын империалистнууд фашистска Германиие зэбсэглээ һэн, тэрэнэйнь түлөө олон арадууд дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ шуһаараа харюусаха ушартай болоо. Зүгөөр, арадуудай бодолынь богони, эдэниие худал хуурмагай урьхада оруулхада бэлэн гэжэ американо-английска блогой ямбата дипломадууд тон дэмы бодоно.

Дэлхэйн арадуул правительствонуулай политикые үгэнүүдээрнь бэшэ, харин хэрэгүүдээрнь сэгнэдэг. Советскэ Союз даажа абаһан договорно уялгануулаа наринаар дүүргэлгэһөө хэзээшье арсаагүй юм. Энэ хадаа үгэ ба хэрэгэй бодото нэгэдэл гээшэ. Тегеранска, Ялтинска ба Потсдамска конференцинүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые өөһэдөө бүдүүлигээр эблэн дэбһэһэн аад, бусадые үнэн сэхэ бэшэ гэжэ США-гэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай гэмнэдэгынь, багаар абахада, жэгшүүртэйгээр дуулдана. Хэнэй үгын хэрэгүүдһээ алгасадагые дэлхэйн арадуудһаа нюужа шадагдахагүй.

Советскэ Союз тушаа агрессивнэ политикаяа зүбтүүлхын тула, империалистическэ гүрэнүүдэй ажал-ябуулагшад хадаа хоёр системын амгалан ёһоор оршон байха боломжые советскэ хүнүүд арсана гэжэ хардадаг байха юм

Манай гүрэнэй үндэһэ һуури габигша Ленин Советскэ засагай бүри түрүүшын жэлнүүдтэ эб найрамдал

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 34 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1951 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ Л. П. БЕРИЯЫН хэһэн элидхэл

(Түгэсхэл).

сахиха ба капиталистическэ гүрэнүүдтэй хэлсээнүүдые хэхэ принцип дэбжүүлһэн юм. «Манай зам үнэн зүб, — гэжэ Ленин хэлээ һэн, — бидэнэр эб найрамдал ба хэлсээ хэхые хүсэнэбди гэхэ зуура богоол ёһоной дулдыдалгада ба хэлсээнэй хохидолтой условинуудта эсэргүү байнабди». Ленинскэ энэ принцип Советскэ гүрэнэй политикын үндэһэ һууринь болоо. «Капиталистическэ оронуудтай манай харилсаануудай үндэһэ һуури хадаа,— гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ, — ондо ондоо хоёр системын зэргэ оршон байлга болоно». Нүхэр Сталин СССР-эй ба капиталистическэ оронуудай хоорондо хэлсээнүүдые хэжэ болохо базые мүн лэ тодорхойлоо. «Экспорт ба импорт хадаа, — гэжэ нүхэр Сталин заaһан юм, — тиимэ хэлсээнүүдые хэхэ эгээн зохистой үндэһэн болоно. Манда: түхеэрэлгэ, түүхэй эд (жэшээлхэдэ, хлопок), полуфабрикадууд (металл ба бусад зүйлнүүдэй талаар) хэрэгтэй, тиихэдэ капиталистнууд тус товарнуудые худалдахые шухалашална. Энэ хадаа хэлсээ хэлгын үндэһэн мүн. Капиталистнуудта: нефть, модон, талха тариян хэрэгтэй, тиихэдэ энэ товарнуудаа худалдаха ябадал бидэндэ шухала. Энэ хадаа хэлсээ хэлгын үндэһэн болоно».

Иигэжэ 1927 ондо хэлэһэн юм. Капиталистическэ оронуудтай хэрэгэй холбоо барисаа хэхын тула һураггүй ехэ арга боломжо мүнөө манда бии байна. Бэе бэедээ ашагтай байлгын үндэһэ һуури дээрэ США-тай, Англитай ба Францитай, мүн Баруун болон Зүүн зүгэй бусад буржуазна оронуудтай хэрэгэй харилсаагаа нилээд үргэдхэлгэһөө арсахагүй байнабди. Эдэ оронуудай зонхилхы бүлэг нюурнууд гүрэнүүдэйнгээ интересүүдтэ хохидол ушаруулан, СССР-тэй экономическа холбоо барисаагаа һандаргалгын ба багадхалгын замда ороходонь, Советскэ Союз зэмэтэй бэшэ.

Хоёр системын амгалан ёһоор зэргэ оршон байлга хадаа политическэ хэлсээ хэхые мүн лэ хараална. «Бидэнэр эб найрамдалай политика ябуулнабди, — гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн, — мүн бэе бэедээ добтололсохогүйн тухай пактнуудые буржуазна гүрэнүүдтэй баталхаар бэлэн байнабди. Бидэнэр эб найрамдалай политика ябуулнабди, саг үргэлжын арминуудые бүримүһэн үгы хэлгэдэ хүрэтэрөө зэбсэгүүдые хуряаха тушаа хэлсээ хэхээр бэлэн байнабди, энээн тухайда бүри Генуэзскэ конференци дээрэ бүхы дэлхэйн үмэнэ мэдүүлээ һэмди. Энэ хадаа дипломатическа талаар хэлсээ хэлгын үндэһэн болоно».

Гэбэшье, империалистнуудта хэлсээн хэрэггүй байна. Тэдэнэр Советскэ Союзтай хэлсээ баталхаяа айна, юундэб гэбэл, тиимэ хэлсээн тэдэнэй агрессивнэ түсэбүүдые таһалдуулжа болохо, тэдэндэ олон миллиардын хэмжээтэй хэтэрхэй ехэ олзо үгэдэг яаралтай зэбсэглэлгые хэрэггүй болгохо байна. Империалистнуудта дайн хэрэгтэй. Дайн болбол арадуудые тонохын ба дээрмэдэхын тула тэдэндэ хэрэгтэй байна, тэрэ хадаа һүрэг ехэ олзо оруулхын тула түрүүшын ээлжээндэ американска монополистнуудта хэрэгтэй.

Дайнда бэлэдхэлые американска империалистнууд толгойлно. Тиигэбэшье һаань, Холбоото Штадуудай ажал-ябуулагшад амгалан һанаашалгануудгай хэбэртэйгээр шашалдажа үргэлжэлһөөр Тэдэнэр Холбоото Штадуудай захирһан «условинуудые» абахаар эб найрамдал «сахилгаһаа» арсахагүй байха бшуу. Тэдэ «условинуудынь» юуб? Дэлхэйн арадууд американска капиталай урда үбэдэг дээрээ һэхэрхэ, өөрынгөө национальна бэеэ даанги байдалһаа арсаха, американска «советнигүүдэй» баадхаһанай ёһоор захиргаанай формо абаха, «ажабайдалай американска образ» өөһэдтөө бии болгохо, американска монополистнуудта зохистой, ашагтайгаар ба тиимэл хэмжээтэйгээр ажахын һалбаринуудые хүгжөөхэ ёһотой болоно. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, арадууд өөһэдынгөө политическэ суверенитедһээ, экономическа бэеэ даанги байдалһаа, өөһэдынгөө культурна ба ондоошье интересүүдһээ арсаха, мүн шэнээр ормоглоглоһон американска империин албатаниинь болохо ёһотой байна. Энэнь эб найрамдалые «сахилга» гэжэ нэрлэгдэнэ! Имагтал заналга ба һүрдүүлэн айлгалгын гуримаар арадуудые өөрынгөө зонхилолго доро оруулжа шадаха һаа, американска империализмын зонхилогшод дай хэхэ гэжэ юундэ зүрхэлхэ байгааб? Галзуу Гитлершье тиимэ «эб найрамдалай условиие» зүбшөөрхэ байһаниинь элитэ. Гэхэ зуура империалистическэ эдэ «эб найрамдалай условинууд» лэ дэлхэйн хоёрдохи дайнда хүргэһэн юм. Трумэн тиимэ «эб найрамдалай условинуудые» табихадаа Гитлерэй замда ороно, арадуудые дэлхэйн гурбадахи дайнда татажа оруулха зорилго урдаа табина гээшэ.

Бусад оронуудай дунда онсо эрхэ байдалтай байхые ямар үндэһөөр США һанаашалнаб? гэһэн зайлашагүй асуудал үнэн бодолто хүн бүхэндэ түрэнэ. Дэлхэйн арадууд адли тэгшэ эрхэтэй бэшэ аал. Олон миллион хүнүүдэй шуһаар ба зоболонгоор олдоһон тиигээд эдишэ үгэжэ бэе тээшээ татахадань шухала алтаар ехэ байһанай үндэһөөр хэгдэнэ гээшэ гү? Зүгөөр, арадууд өөһэдынгөө эрхэ сүлөөе худалдадаггүй юм. Буржуазна оронуудтахи зарим зонхилогшодые алтаар худалдан абажа шадаа хадаа, тэдэ оронуудай арадуудые мүн лэ худалдажа абалсаабди гэһэн һанал бодолоор господинууд американска империалистнууд өөһэдыгөө бү һамааруулаг лэ.

Хүсэ хэрэглэхээр занажа империалистическэ булимтарха «эб найрамдалай условинуудые» бусад арадуудта баадхахын туладань яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ тэдэндэ хэрэгтэй байһые США-гэй зонхилогшод нюужа шадахагүй.

Эдэ господинууд эб найрамдал тухай хаа хаанагүй шашана, тиихэ зуураа шэнэ дайнда бэлэдхэнэ, буу зэбсэгүүдые элеэр хангиргана, ямарнэгэ «фантастическа һомонуудые» һайрхан дурдана. Энээгээр хэн нэгые айлгахабди гэжэ тэдэнэр бү бодог лэ. Советскэ арад тушаа хэлэбэл, түүхын событинуудые һэнэгтэйгээр сэгнэхэ шадабаряа эсэслэн гээһэн хүнүүд лэ советскэ арадые заналтаар айлгажа болохо тухай үшөөл бодожо магадгүй. Энээнэй урда тээ манай орондо добтолһон империалистическэ гүрэнүүдэй сэрэгэй добтолго бүхэниинь хододоо гутамшагаар буруу һүрэжэ дүүрэдэг байгаа, харин мүнөө манай гүрэн бүри хүсэтэй ба шадалтай болоо, манай арад улам нигтаар жагсанхай ба өөрынгөө хүсэндэ этигэнхэй байна. **(Альгаташалга).** Хэрбээ манай орондо тэдэнэй добтолоо һаань, манай социалистическэ Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалда хоро хүргэхэ гэһэн тэнэг шуналыень эсэслэн һалгахаар тэдэниие советскэ арад угтажа шадаха юм гэжэ, сэрэгэй галзууралгаар һогтууран дашуурһан господинууд мэдэг лэ. **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга).**

Дэлхэйн шэнэ дайнай хойшолонгуудһаа хэн-нэгэнэй айха зэргэтэй байгаа хадань, нэн түрүүн Америкын ба бусад буржуазна оронуудай капиталистнууд айха ёһотой, ушарынь юуб гэбэл, шэнэ дайн хадаа дай хэнгүйгөөр байжа шадахагүй капиталистическэ байгуулалтын хоротой удха тухайда мүн дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлдэ Россида болоошодол адляар, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Европын ба Азиин арадай-демократическа оронуудта болоошодол адляар, энэ шуһата байгуулалтые ондоо, социалистическэ байгуулалтаар һэлгэхэ шухала байһан тухай асуудал арадуудай үмэнэ табина. **(Үни удаан альгаташалга).**

Империализмын лагерь хадаа агрессивнэ хүсэнүүдэй түгэлдэр нэгэдэл шэнгеэр даб дээрэ харагдажа болохо юм. Эдэ хүсэнүүдые тоошоонгүй байжа болохогүйнь элитэ. Гэбэшье, эб найрамдалай лагерь хадаа дайнай лагерьһаа һураггүй ехэ хүсэтэй байна. Эб найрамдалай лагериин нэгэ уг зорилгоор эмхидэн жагсанхай байхадань, харин дайнай лагерьтахи интересүүдэй ехэ зүришэлгэ харагдана, мүн олохон оронууд уршагта «Маршаллай түсэбһөө» шалтагаалан, тус лагерьга татагдан оруулагдаа.

Империализмын фронтын газаа талын нэгэдэл хадаа түүхэй эдэй ресурснуудай, худалдаанай рыногүүдэй ба капитал ашаглалтын сферэнүүдэй түлөө тэмсэлтэй гол түлэб холбоотой дотоодын гүнзэгы зүршэлдөөнүүдые далдалжа шадахагүй байна. Эдэ зүршэлдөөнүүд империализмын лагериин бүхы оронуудые ээлэн хүрмэлдэнэ, гэбэшье тэдэнэй гол түлэбынь Европодо ба Азида США-гэй болон Англиин хоорондохи зүршэлдөөнүүд хэбээрээ үлэнэ.

Империализмын лагерьтахи зүршэлдөөнүүдэй саашаа болохо тумаа улам ехээр гүнзэгырхэ байһанда һэжэглэжэ болохо аал.

Империализмын тылэй һулань бүри ехэ фактор мүн. Арадуудые мэхэ гохын урьхада оруулха гэжэ империалистнуудай хэр һэдэбэшье, ажалшадай интересүүдтэ урбаха талаар империализмын оролдосото зарсанар болоһон баруунай социалистнуудай хэды аашалбашье, физическэ ба ухаан бодолой ажал эрхилдэг олон миллион үнэн сэхэ хүнүүд, эб найрамдал хамгаалгын интересүүдые капиталай алибаа өөдэгүй зуушаһаа дээгүүр бододог хүнүүдһээ бүридэгшэ эб найрамдалай тала баригшадай һүргэ хүсэнүүд империализмын лагерь соо, империалистнуудай тылдэ байһаниинь сохомтой баримта мүн. Дайнай бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан тон ехэ гаргашанууд ажалшадай нюрган дээрэ тохогдожо байһантай дашарамдуулан, дайн сэрэгтэ эсэргүү арад ниитын һанал бодол шангадангүй байха арганьгүй.

Империализмын тылэй һулань колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ургалта дотор мүн лэ харагдана. Вьетнамай арад өөрынгөө сүлөөрэлгын түлөө героическаар тэмсэнэ, Филиппинын, Бирмын ба Малайяын арадууд тэмсэнэ, Индонезиин арадшье бүүгаа орхёогүй, империализмда эсэргүүсэлгын хүсэнүүд Дүтын ба Дунда Востогой оронуудта, Хойто ба Урда Африкын оронуудта улам ургажа байна.

Империалистическэ гол оронуудай, түбхын түрүүн, США-гэй экономиконь хододоо һандаралгын аюул доро байна. Холбоото Штадуудта, Англида ба бусад капиталистическэ оронуудта экономикые сэрэгэй замда оруулха ябадал — гражданска хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэеэ багадхан, сэрэгэй промышленностиие мүн энэ промышленность хангадаг һалбаринуудые хэмһээ хэтэрүүлэн ехэдхэлгэ хадаа ойрын сагта экономическа һандаран унал гала хүргэнгүй байжа шадахагүй. Худэлмэригүй олон миллион хүнүүдэй США-да бии байһан тухай хэлэнэгүйбди.

Империализмын ба дайнай лагерь иимэл байна.

Демократиин ба эб найрамдалай лагерьта ондоо байна. Дотоодын алибаа зүршэлдөөнүүдһээ сүлөө энэ лагериин хүсэнүүдынь үдэр бүри урган бэхижэнэ. Демократиин ба эб найрамдалай лагериин гол, хүтэлбэрилхы хүсэн болоһон Советскэ Союзай амжалтанууд тухай хэлээ һэм. Арадай демократиин оронууд мүн лэ амжалтануудые таһалгаряагүй туйлажа байна. Общественнэ шэнэ байгуулалтын булюу һайнай ашаар, эдэ оронуудай арадууд дайнай хүшэр хүндэ хойшолонгуудые богони болзор соо усадхаад, өөһэдынгөө экономикые түргэн темпээр хүгжөөжэ байнад. Дайнай урда тээхи промышленностиин хэмжээн энэ оной нэгэдэхи хахадай эсэс хүрэтэр Польшодо ба Венгридэ хоёр хахад дахинһаа ехээр, Болгарида — гурба дахинһаа ехээр, Чехословакида— нэгэ хахад дахинһаа ехээр, Румынида — хоёр дахинһаа ехээр, Албанида—дүрбэ дахинһаа ехээр үлүүлэгдээ. Манай оронойхидол адляар эдэ оронуудай промышленностиин хүгжэлтэнь ажалшадай эрилтэнүүдые хангалгада, саашанхи амгалан хүгжэлтэдэ зорюулагдана. Экономикын ургахатай хамта, эдэ оронуудай культурна түхэл шарайнь хубилна, наука, литература ба искусство һалбаран бадарна, өөһэдынгөө арадуудай ажабайдалай интересүүдые ойлгодог ба тус интересүүдые хамгаалжа шадаха шэнэ хүнүүд ургана. Социализмын замаар эдэ оронуудай хэлбэришэгүй урагшаа дабшалгые хангажа байгаа ниитэ-политическэ шэнэ байгуулалта бүрин бэхижээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ гол һууринуудай нэгые эээлэгшэ Хитадай Арадай Республика ехэ амжалтануудые туйлаа. Оршон байгаа богони болзор соогоо Хитадай Арадай Республика Хитадай коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр арадай демократиин диктатурын байгуулалтые бэхижүүлжэ, капиталистическэ оронуудһаа экономическа огто дулдыдангибэшэ байхын түлөө тэмсэлдэ, ороноо индустриализацилхын ба культурын дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ ажахын-политическэ хэдэн олон шухала проблемэнүүдые шиидхэжэ шадаһан байна.

Демократиин ба эб найрамдалай лагерь соо һуурияа бата бэхеэр ээлһэн Германска Демократическа Республика амгалан байгуулалта амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна. Энэ хадаа бүхы германска арадай шухала интересүүдэй түлөө, бэеэ даанхай, единэ демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиин түлөө, дэлхэйн арадуудай дунда зохихо һууриие германска арадта хангаха эбэй үнэн зүб договор баталхын түлөө оролдосотой шангаар тэмсэжэ байна.

Хоорондоо шанга конкуренци хэдэг, хэнгүй байжа шадахагүй империалистическэ лагериин оронуудһаа тад ондоо, демократическа лагериин оронууд нигта хани харилсаанай ба харилсан туһалалсалгын база дээрэ экономикоёо хүгжөөнэ.

Тиин, морально-политическэшье, экономическашье талаараа демократиин ба социализмын лагерь единэ, бата хүсэн болоно. Арадуудай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдал хамгаалгын үнэн хэрэгые аршалдаг туладаа, энэ лагериин хүсэниинь улам ехэ болоно. Энэнь ямар ушартайб гэбэл, империалистическэ лагериин зонхилогшод дай үүдхэхэ гэжэ зүрхэлөө гээшэгшэ һаань, империализмын өөрынь хосорон уналгаар тэрэнэй дүүрэхэ байһанда һэжэг байхагүй. **(Альгаташалга).**

Нүхэд! Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн хадаа мүнөө сагтахи арадуудай асари ехэ хүдэлөөнүүдэй нэгэн мүн. Эб найрамдалай тала баригшадые империалистическэ гүрэнүүдэй зонхилхы нюурнуудай али болохоор мүрдэжэ, һаад хэжэ байбашье һаань, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн хэзээшье үзэгдөөгүй ехэ далайсатай болоод, бүхы оронуудые, мүн политическэ, шажанай ба бусад үзэл бодолһоонь дулдыдангүйгөөр бүхы хүн зониие хандуулһан байна. «Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөһэдынгөө гарта абажа, тэрэниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа һаань, амгалан байдал сахигдаха ба баталхагдаха» гэһэн эб найрамдалай агууехэ туг-баригша нүхэр Сталинай үгэнүүд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдые зоригжуулна. **(Альгаташалга).**

Коммунистическэ партинууд бүхы оронууд дотор эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй үүсхэлшэд ба хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоно. Коммунистическэ партинууд ажалшадай ажамидаралай интересүүдэй түлөө, арадуудай эб найрамдал ба суверенитедые хамгаалхын түлөө шэн зориггойгоор тэмсэдэгэйнгээ, айхые мэдэдэггүйнгөө ашаар үргэн арад түмэнэй этигэл найдабари туйлаба.

* * *

Нүхэд! Манай орон коммунизмда хүрэхэ замдаа Октябрьска социалистическэ революциин гушан дүрбэн жэлэй ой хүрэтэр шэнэ алхам хэбэ. Большевистскэ партиин политика хадаа манай Эхэ ороной хүсэ шадалай хэлбэришэгүй ургалта, ажалшадай ажана тэниглэн байдалай ургалта хангагша гансахан зүб политика мүн гэжэ манай туйлаһан амжалтанууд үшөө дахин гэршэлнэ. **(Альгаташалга).** Коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программа бэелүүлхын түлөө тэмсэлдээ советскэ арад түрэл коммунистическэ партиие тойрон, манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — агууехэ Сталиниие тойрон улам нигтаар жагсаба. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Өөрынгөө хүсые ба өөрынгөө замай үнэн зүбые мэдэрэн, советскэ арад болбол зохёон байгуулхы агууехэ хүдэлмэреэ хэлбэришэгүй түбшэнөөр ба ерээдүйдөө этигэнхэйгээр үргэлжэлүүлжэ байна. Коммунизмын түгэс илалта тээшэ зориһон советскэ арадай илалтата хүдэлөөе дэлхэй дээрэхи ямаршье хүсэн һаатуулжа шадахагүй. **(Альгаташалга).**

Октябрьска социалистическэ революциин илагдашагүй агууехэ туг мандаха болтогой! **(Альгаташалга).**

Эрхэ сүлөөгэй ба эб найрамдалай бата түшэг тулгуури — манай хүсэн түгэлдэр Эхэ орон мандаха болтогой! **(Альгаташалга).**

Ленин—Сталинай парти, манай алдарта большевистскэ парти мандаха болтогой! **(Үни удаан альгаташалга).**

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба демократиин илалтын түлөө! **(Үни удаан, нэрьемэ альгаташалга болоно. Советскэ арадай асари ехэ түүхэтэ илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша, хүн түрэлтэнэй тунгалаг гени, эб найрамдалай туг-баригша, агууехэ вождь ба багша И. В. Сталинай хүндэлэлдэ хэдэн минута соо оваци боложо үргэлжэлбэ).**

Агууехэ Октябрьска социалистич... революциин 34 жэлэй ойе һайндэр...

КИТАД

ШАНХАЙ, ноябриин 6. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани мүнөөдэр Шанхайн эгээн ехэ зал соо болобо. Заседани дээрэ 2 мянган хүн суглараа. Хитад-советскэ хани барисаанай обществын гэшүүд, демократическа партинуудай ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд байлсаба.

Хитадта болоһон арадай революциин илалта туйлаха хэрэгтэ Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин угаа ехэ удхашанар тухай элидхэлшэд хэлэбэ.

Суглаан хадаа бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгын телеграммые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

ВЬЕТНАМ

ШАНХАЙ, ноябриин 6. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, вьетнамска арад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойе бүхы дэлхэйн арадуудтай хамтадаа баяртайгаар угтажа байна.

Бүхы газетэнүүд октябрьска революциин түүхэтэ удхашанар тухай статьянуудые толилно.

ИНДИ

ДЕЛИ, ноябриин 6. (ТА... диин коммунистическэ парт... тральна Комитет Агууехэ ... ска социалистическэ револ... жэлэй ойтой дашарамдуул... дүүлгэ толилбо. 34 жэлэй ... ородой хүдэлмэришэн анги... һан илалтын уласхооронд... ехэ удхашанар мэдүүлгэ со... дэглэгдэнэ.

Коммунистическэ общест... гуулха хэрэгтэ Советскэ ... асари ехэ илалтануудые за... дүүлгэ хадаа уласхо... эб найрамдалай ба арадууд... гүй байдалай түлөө тэмсэл... ветскэ арадай туйлаһан ... габьянуудые тэмдэглэнэ.

УРУГВАЙ

МОНТЕВИДЕО, ноябр... (ТАСС). Агууехэ Октябрь... циалистическэ революциин ... ойтой дашарамдуулан, Ур... компартиин гүйсэдком мэд... лилбо. Большевистскэ пар... тэлбэрилэгдэһэн ородой ... риадай илалтань бүхы хү... тэндэ түүхэтэ удхашанарта... жэ мэдүүлгэ соонь тэмдэг...

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэ... сесси дээрэ

ВЕНА, ноябриин 6. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин үглөөнэй заседани Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн Громадкын (Чехословаки) түрүүлэлгэ доро ноябриин 6-да нээгдэбэ.

Заседани дээрэ студент Вальтер Диль (Германи), профессор Горак (Чехословаки), демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь ... ни (Франци), Джон Адам... бери (США). Михайл ... (Румыни), Мохаммед, Ка... Бендари-паша (Египет), М... (Хитадай Арадай Республи... колас Гильен (Куба) гэгшэ... лэбэ.

Энээгээр үглөөнэй засед... рээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн зургаад... сесси нээгдэбэ

ПАРИЖ, ноябриин 6. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Нэгэлэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн 6-дахи сесси мүнөөдэр Шайо ордон соо нээгдэбэ. Тэндэ хүн зон, журналистнууд олоор сугларһан байгаа.

Организациин гэшүүд — 60 оронуудай делегацинууд Ассамблейн хүдэлмэридэ хабаадана. СССР-эй делегациие СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский, Украинска ССР-эй делегациие — УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо А. М. Барановский, Белорусска ССР-эй делегациие—БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министр К. В. Киселев толгойлно.

Ассамблейн делегадуудай дунда Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй Министр Иден, США-гэй гүрэнэй секретарь Ачесон, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй Министр Шуман ба бусад байлсаба.

Үсэгэлдэр түгэсэһэн 5-дахи сессиин түрүүлэгшэнь байһан ушарһаа, Иранай делегациин толгойлогшо Энтезам ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессиин нэгэдэхи пленарна заседаниие нээбэ.

Французска республикын президент Ориоль делегадуудта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Шэнэ дайнай аюултай дашарамдуулан, уласхоорондын түгшүүрилэй ба сошордуу байдалай тохёолдоһониие тэмдэглэн, Ориоль хадаа: «мүнөө байһан кризистэ энэ дары эсэс табихын тулада, дэлхэйн шэнэ конфликтые, гэмтэ бузар, мүн тэды шэнээн удхагүй конфликтые, уридшалан зайлуулхын тулада юу хэхэ ... тэйб?» гэһэн асуудал таби... бэшье, Ориоль энэ асуудал... намжатай харюу үгөөгүй. ... зонхилолго доро Хойто-атла... агрессивнэ блок байгуулга... ые ба арадай демократиин... дые тойруулан, американска... базануудые байгуулга, СШ... лон тэрээнһээ дулдыданги ... та буу зэбсэгүүдые яара... түхеэрэлгэ, германска ба ... милитаризмые һэргээн бод... лаар тэдэнэй хэжэ байгаа ... гэхэ мэтын мүнөөнэй уласхо... байдалай түгшүүрилэй ... шалтаганууд тухай Ориоль... үнгэрһэн байна.

Тэдэнэй һүүлээр, 5-дахи ... түрүүлэгшэ байһан Энтезам... үгэ хэлэжэ, Генеральна Асс... энээнэй урда тээхи сесси... ябуулгын ниитэ шэнжэлэл ...

Энтезамын үгэ хэлэһэнэй ... делегацинуудай түлөөлэлгэ ... комитет 9 гүрэнэй: Белорусс... эй, Боливиин, Эфиопиин, Ф... Гаитиин, Индонезиин, Ира... нэ Зеландиин ба Норвегии... лэгшэдһөө һунгагдаба.

Тэрэнэй һүүлээр, Генерал... самблейн 6-дахи сессиин т... шые һунгаха һунгалтанууд ... Нюуса голосовани хэгдэжэ, ... кын делегациин толгойлогш... лья Нерво түрүүлэгшын т... олонхи голосоор һунгагдаба.

Шэнээр һунгагдаһан түрү... эхилэлгын богони үгэ х... һүүлээр, 6-дахи сессиин т... заседани хаагдаба.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭД...

ПХЕНЬЯН, ноябриин 8. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй шанга добтолгонуудые гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөөд, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Зүүн фронт дээрэ Янгуһаа хойгуур 30 гаран танкнуудаар, авиацяар ба артиллереэр дэмжэгдэһэн американска 7-дохи дивизиин частьнууд Арадай армиин хамгаалалтын түрүү захада байгаа үндэр... шэрүүн шанга добтолгонууд... Гэбэшье, бүхэли үдэр соо ... байлдаануудые хэһэнэй ... дайсан ехэ гээлтэ хоролгодо... гэдэргээ хаягдаба.

Центральна фронт дээрэ ... армиин соединенинүүд д... добтолгонуудые гэдэргэнь ... үргэлжэлөө.

Баруун фронт дээрэ Кара... хойгуурхи районд дайсан ... армиин хамгаалалтын лини... хэ зорилгоор хэдэн үдэрэй ... дотор шанга добтолгонуудые... болобошье, ехэ гээлтэ хор... орожо, гэдэргээ хаягдаа.

Харюусалгата ред...
Б. А. ОЧИ...

АД... РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйствен... промышленности—6-84, мест. информа ции и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—...

Типография Управления полиграфиче ской промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Минис тров БМАССР. Тираж 10.00...